

СТАНОВИЩЕ

От проф. **Иванка Костова Стамболова**, дм

От Катедра „Здравни грижи” МУ София

Външен член на научното жури

За докторска разработка на Виолета Миткова Алексиева

На тема:

**„Проучване на информираността за сексуалното здраве сред
подрастващите“**

за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**”; област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт; професионално направление 7.4 Обществено здраве; научна специалност „Управление на здравните грижи”

с научен ръководител: доц. Диана Станчева Димитрова, д. пс.

Данни за процедурата:

Със Заповед на Ректора на МУ Варна № Р-109-259/ 21.07.2020г. съм избрана за член на Научното жури, а на основание Протокол №1/27.07.2020 г. съм определена да изготвя становище по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор” с кандидат **Виолета Миткова Алексиева** в Медицински университет- Варна.

Биографични данни и кариерно развитие

В. Алексиева е родена на 22.06.1968 г. в гр. Мездра. През 1991г. завършва Полувисш медицински институт “Йорданка Филаретова“ гр. София, специалност „Акушерка”. Работи в продължение на 5 години в XXV Поликлиника в гр. София в Неотложна помощ. През 2007г. завършва Медицински университет -гр.София, Факултет по Обществено здраве и се дипломира като бакалавър по специалността „Управление на здравните грижи“ с професионална квалификация “Ръководител на здравни грижи и

преподавател по учебна практика“. Работи последователно в продължение на 2 години като акушерка в Университетската болница в гр. Стара Загора и 7 години като старша акушерка в МБАЛ-Мездра ЕООД –гр. Мездра. През 2007 година печели 1-ва награда за най-добра старша акушерка регион Враца, като през същата година се класира на 3-то място и на национално ниво. През 2009 г. завършва магистърска степен по „Управление на здравните грижи“ в МУ- гр. София . През 2012 г. печели конкурс за главна сестра на ЦСМП-гр. Враца, където работи в продължение на 1 година.

От 2013 г. работи като асистент по специалността „Акушерка“ в катедра „Здравни грижи“ на Филиал – Сливен към Медицински университет – Варна.

Член на Българската Асоциация на Професионалистите по Здравни Грижи /БАПЗГ/.

Характеристика, обем и структура на дисертационния труд

Дисертационни труд съдържа 198 страници в шест основни глави. Той е онагледен с 49 фигури, 6 таблици и 6 приложения. Библиографският списък съдържа 290 източника, от които 31 кирилица и 259 на латиница. Дисертантката има три публикации във връзка с дисертационния труд.

Структурата на дисертационния труд отговаря на изискванията за такава разработка и е съобразен изискванията на приетите стандарти в Правилника на Медицински университет – Варна. Тя се състои от въведение, литературен обзор , методология на проучването, анализ на резултатите, заключение, изводи, препоръки, приноси, книгопис и приложения.

Актуалност на дисертационния труд

Темата, свързана със сексуалното здраве и образование на подрастващите не е нова, но остава винаги актуална и важна. Според Световната здравна организация за адекватен преход от юношеството към зрелостта при младите хора трябва да имат достъп до адекватно поднесена, съвременна и научна информация, системно здравно и сексуално образование, основаващо се на жизненоважни умения, здравни услуги, подходящи за младите хора, и надеждни предпазни средства, достъпни в

търговската мрежа (контрацептиви, презервативи и др.). Има много научни доказателства за ефективността на системното здравно и сексуално образование . Системното сексуално образование, съчетано с облекчен достъп до средства за предпазване от забременяване, може да доведе до намаляване броя на нежеланите бременности в пубертета. Чрез този избор на тема дисертантката Алексиева посочва, че проблемите на сексуалното здраве на подрастващите е необходимо винаги да бъдат във фокуса на общественото здраве, тъй като те са водещи за осигуряване на здрава и възпроизвеждаща се нация, която отстоява модели и принципи на сексуално поведение в съвременното общество.

Литературен обзор

В литературния обзор е разгледана задълбочено проблематиката за сексуалното здраве и основните дефиниции и параметри, свързани с него. Авторката е представила правните, етнокултурните, образователни и социално-икономически параметри, свързани със сексуалното здраве. Важно място в обзора е отделено на рисковото сексуално поведение на подрастващите – ранния сексуален дебют, ранната и нежелана бременност, полово преносимите инфекции и платеният секс, В. Алексиева е проучила и описала редица източници, тяхното влияние за подобряване на информираността и сексуалното здраве на подрастващите. ролята на образователните програми и социалните медии и информация. Обванатите литературни източници са надлежно цитирани и подредени логично, като дават отлична представа за състоянието на проблема. Анализите и обобщените изводи на докторанта, направени в литературния обзор демонстрират отличното познаване на проблематика и професионалната практика свързана с изучавания проблем. Литературният обзор е написан на добър стил и език . Той е изчерпателен, конкретен и по същество по темата. Литературният обзор обхваща глава първа, от 5-та до 99-та стр. на труда.

Оценка на целта, задачите и методичния подход

Целта е ясно и точно формулирана . За постигането и са формулирани шест релевантни задачи. Допуснати са две работни хипотези. Проведено е собствено проучване с извадка от 630 лица, включващи пет групи респонденти, подбрани по предварително формулирани критерии.

Участието на докторантката е водещо. Проучването е проведено в гр. Сливен и региона.

Изследователските методи са разнообразни и допълващи се, съвременни и правилно подбрани. В своята цялост те дават много добро научно-приложно ниво на получените резултати и отразяват добрата методична подготовка на докторанта. Използвани са теоретичен анализ, документален метод, социологически метод, ситуационен SWOT - анализ, както и широк набор от статистически методи за анализ и представяне на резултатите.

Резултати и обсъждане

Анализът на получените резултати е структуриран в јри части, които са добре онагледени. Дискусията следва логиката на проучването и компетентно коментира резултатите. В обсъждането дисертантката подробно анализира нивото на знания на подрастващите във възрастовите групи -13-15г. и 16-18г.относно сексуалното здраве и нивото на информираност , подготвеност и желание на техните родители да разговарят с децата си по тези въпроси. Представен е от авторката анализ на информираността на учители и акушерки относно тяхната подготвеност като обучаващи по въпросите на сексуалното здраве. Резултатите от полученото проучване са добре онагледени с таблици, фигури и схеми, които улесняват възприемането на резултатите. Аналитичната част по получените данни е задълбочена и изчерпателна.

В глава пета е представен самостоятелно разработен от авторката «Модел за координационен център за повишаване на информираността за сексуалното и репродуктивно здраве» в рамките на компетентността на акушерката, както и са предложени измерители на ефективността от работата на центъра в дългосрочен план.

Изводи, препоръки и приноси

Дисертационният труд завършва с изводи и препоръки и кратко обобщение на резултатите. Виолета Алексиева извежда от проучването единадесет извода, които са са добре формулирани и отразяват получените резултати. В резултат на направеният анализ и изведени изводи, докторантът формулира препоръки към Министерство на

образованието, Министерство на здравеопазването и съсловната организация –БАПЗГ.

В края на дисертационния си труд Алексиева представя три приноса с теоретичен характер и четири приноса с практико- приложен характер.

Автореферат

Представеният от Виолета Алексиева автореферат напълно отговаря на академичните изисквания за такъв труд . Той съдържа 52 страници. В него е отразена точно и изчерпателно разработената тема, с подробно представена методика на изследването, най -съществените резултати от проучването, изводи, препоръки, приноси и публикации на автора по темата.

В заключение считам, че представената от **Виолета Миткова Алексиева** дисертационна работа на тема: „ **Проучване на информираността за сексуалното здраве сред подрастващите**“ по актуалност, прецизност на методиката, качество на получените резултати и значимост на научните приноси отговаря на изискванията на Правилника за развитие на Академичния състав на МУ – Варна. Във връзка с гореизложеното и в съответствие на постановките на „Закона за развитие на академичния състав в Република България” и Правилника за развитие на Академичния състав на МУ –Варна , препоръчвам на членовете на Научното жури да присъди на Виолета миткова Алексиева образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 7.4 Обществено здраве; научна специалност Управление на здравните грижи.

04.09.2020г.

София

Рецензент:

проф. Иванка Стамболова, дм